

מאמר
כי תשא – ה'תשל"ט

מאת
כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

●
בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ ויקהל, פי שקלים, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
תשעים שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

החתן הרה"ת מנחם מענדל והכלה מרת מארייאשע מלכה שיחיו

אייזנבך

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

כי"ג אדר א' ה'תשע"ט

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' צבי עקיבא וזוגתו מרת רחל לאה שיחיו אייזנבך

הרה"ת ר' שמואל וזוגתו מרת שטערנא שרה אלטע שיחיו גורביץ

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' יצחק וזוגתו מרת לאה שיחיו אייזנבך

ב

בי"ה, ב' אד"ר תשכ"ב
ברוקלין

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ וכו'
מוה' אברהם צבי שי הכהן

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ז שבט,

מובנת הפליאה והתמימי על ההפסק הכי ארוך בין מכתב אחד להשני, שגם ממכתבו זה אינה מובנת סיבת ההפסק,

מובן שנעם לי ביותר לקרות בסיום מכתבו ע"ד כניסת בניו שי ללמוד בישיבה הקי' תומכי תמימים מיסודם ובהנהלתם של כ"ק רבוה"ק נשיאי ישראל. ויהי רצון אשר ביחד עם זוגתו תחי' ירוו מהם ומכיו"ח שי רוב נחת אמיתי, מתוך שמחה וטוב לבב.

התקוה חזקה אף שאין מפרט בזה כלל, ששיעור דא"ח שלו, לא רק שמתקיים אלא עוד שמתוסף וכו'

ובפרט שנכנסנו בחדש אדר, חדש המוצלח לבני ישראל בהני"ל כמ"ש ליהודים היתה אורה זו תורה וכו'.

— יעוין ג"כ שערי אורה לאדמו"ר האמצעי סוף שה"פ פרק ל"ב (דד"ה [וקבל היהודים]) ואילך, והוא מיוסד על מאמר רבנו הזקן הנמצא בביכלעך.

בברכה לבשו"ט בכלל ובפרט

מ. שניאורסאהן

ב

מצילום האגרת.

מוה' אברהם צבי שי הכהן: כהן, ירושת"ו. אגרות נוספות אליו — אג"ק חט"ו אגרת ה'תצו, ובהנסמן בהערות שם.

ששיעור דא"ח שלו כו': ראה גם אג"ק שם, ובהנסמן בהערות שם. כמ"ש ליהודים היתה אורה זו תורה וכו': אסתר ח, טז. מגילה טז, ב.

שה"פ 9: = שער הפורים.

מאמר רבנו הזקן הנמצא בביכלעך: ד"ה ליהודים היתה אורה — נדפס לאח"ז בסה"מ תקס"ד ע' סב ואילך. וראה הוספות לשם ע' עדר ואילך — משיחת פורים תשח"י (לקו"ש חי"א ע' 324 ואילך; תו"מ התוועדויות חכ"ב — תשי"ח ח"ב — ע' 143 ואילך). וראה גם הנסמן בתו"מ התוועדויות שם הערה 173.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ ויקהל, פ' שקלים, כ"ה אדר ראשון, מבה"ח אדר שני הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה כי תשא גו' שנאמר בהתוועדות מוצאי ש"פ ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר ה'תשל"ט (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ף אדר ראשון, ה'תשע"ט,

תשעים שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע ז"ע, ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

לארצנו, ושם נעשה לפניך כמצות רצונך⁵⁸, כולל גם מצות מחצית השקל, והקרבת כל קרבנות הציבור⁵⁹, בביהמ"ק שיבנה במהרה בימינו ממש.

תוכן המאמר

תשא את ראש – לתקן הכבוד ראש דלמעלה, שהוא החסרון (לפקודיהם) ומיעוט האור שע"י הצמצום, ועי"ז נעשית גם שלימות בעולם, באופן נעלה יותר מכמו שנברא (ע"י הצמצום) על מילואו. ענין זה נעשה ע"י העלאת הראש דבנ"י – להעלות הכחות הגלויים (ששלימותם הוא הראש) ולקשרם עם הכחות הנעלמים ועד לשרש הנשמה, שעל ידה נמשך מעצמות ומהות (בדוגמת החיבור דים ויבשה, אתכסיא ואתגליא, שבקרי"ס, שמרומז ב"העובר על הפקודים" – דעבר בימא). וזהו ענין מחצית השקל – שעבודת האדם (בעשר כחות הגלויים) וההמשכה מלמעלה (ע"י עשר כחות הנעלמים עד לשרש הנשמה) הם כמו שני חצאי צורות, שבצירוף שניהם נעשה שקל הקודש. וסדר הכתוב: „זה יתנו" – שתכלית הכוונה היא הגילוי ד"זה", גילוי העצמות, כמו „זה אלי" בקרי"ס (שנפעל ע"י עבודת ונתינת האדם – יתנו. אלא שהעבודה בפועל היא בכחות הגלויים, שיכולים להורות עליהם באצבע ולומר זה); „מחצית השקל" (סתם, לפני שנתפרש כמה הוא שקל שלם) – המחצית שנותנים מלמעלה (למעלה מהתחלקות עשר או עשרים גרה); ולאחרי שמפרש ש"שקל הקודש" הוא „עשרים גרה", מבאר העבודה בפועל – ליתן „מחצית השקל תרומה לה".

58) נוסח תפלת מוסף דשבת ויו"ט. וראה ח"ב ע' תכ ואילך. תר"ם ח"א ס"ע רנט תו"א ויחי מו, ד ואילך. תו"ח שם (צה, א. צו, ואילך. ובכ"מ. גי'ד). אוה"ת ויחי כרך ו תתשכח, ב ואילך. 59) ראה רמב"ם הל' שקלים רפ"ד. שם כרך ז תתתסה, סע"ב ואילך. סה"מ תרל"ז פרש"י תשא ל, טו.

הוספה

א

ב"ה. כט' תמוז תשי"ד

ברוקלין

שלום וברכה!

... מצערים אותי הידיעות (והלואי שיהיו בלתי נכונות) שבמה שכתבתי במכתבי ... אין זזים הדברים ממקומם, והרי ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר שבימינו אלה הוא בדוגמת אדם המטפס על הר משופע ביותר שאי אפשר להיות עומד אלא עולה או כוי, ובמילא כשהדברים במקומם ואין בזה עלי הרי כוי, ויה"ר שבמהרה נזכה לקיום בקשת הרב ובקשת התלמיד מי יתן ומי יתן, כמרו"ל במדרש תהלים ומובא בלקו"ת במדבר סוף הביאור דבשעה שהקדימו. ... בברכה.

א

פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר .. בדוגמת אדם המטפס על הר כוי: ראה סה"ש תשי"ד ס"ע 114. וראה גם אג"ק ח"ה אגרת א'שצו (ע' קצו). חכ"ג אגרת ח'תתסא (הערה ד"ה התחזקות והוספה), ובהנסמן בהערות שם. ובכ"מ.

כמדור"ל במדרש תהלים: עה"פ (יד, ז) "מי יתן מציון ישועת ישראל". — ושם: "את מוצא שני פעמים כתוב בספר תלים מי יתן מציון .. אחד בספר ראשון (שם) ואחד בספר שני (נג, ז), ולמה, א"ר לוי הרב אמר .. מי יתן והי' לבבם זה להם (ואתחנן ה, כו), והתלמיד אמר .. ומי יתן כל עם ה' נביאים (בהעלותך יא, כט), לא דברי הרב ולא דברי התלמיד מתקיימין בעוה"ז, אבל לעוה"ב שניהם מתקיימין, דברי הרב מנין שנאמר (יחזקאל לו, כו) ונתתי לכם לב חדש, דברי התלמיד מנין שנאמר (יואל ג, א) והי' אחרי כן אשפוך רוחי על כל בשר". בלקו"ת במדבר סוף הביאור דבשעה שהקדימו: טו, ב.

זה יתנו, שקאי על העבודה בפועל בקיום מצוה זו, שצריך ליתן ענין שיכול למשש ולהורות עליו באצבע בשר שלו (זה), שזוהי העבודה בכחות הגלויים, שע"ז נמשך ה"זה יתנו" שנותנים מלמעלה באתעדל"ע, גילוי העצמות כו'.

ועפ"ז יש לבאר גם מ"ש מחצית השקל ב"פ, זה יתנו מחצית השקל גו' (ורק לאח"ז מפרט עשרים גרה השקל, ומסיים) מחצית השקל תרומה לה'⁵¹, כי, מחצית השקל הא' (בהמשך לזה יתנו, גילוי העצמות) קאי על המחצית שנותנים מלמעלה, ובעבודה הו"ע הכחות הנעלמים ועד לעצם הנשמה, ששם לא שייך עדיין לחלק ולומר עשר גרה או עשרים גרה, ולכן נאמר מחצית השקל סתם⁵⁰. ובחי' זו מתגלה אח"כ בשקל הקודש, ואח"כ בעשרים גרה השקל. ולאח"ז מסיים מה צ"ל העבודה בפועל — מחצית השקל תרומה לה', שצריך ליתן עשר גרה⁵¹, שהם עשר כחות הגלויים של נה"א (כפי שמתלבשת בנה"ב).

ז) ומסיים לכפר על נפשותיכם⁵², שע"י העבודה דכי תשא את ראש, להגבי' ולאחד את הראש שלו עם שרש הנשמה, נשלם החסרון בענין הראש (הענין היותר נעלה בכחות הגלויים), כיון שממשיך בעצמו משרש הנשמה, ובמילא נעשה בדוגמת זה גם בעולם, שממשיך משרש נשמת כל העולם, עד לעצמות ומהות כו'. וע"ז באים לשלימות דלעתיד לבוא — שעז"נ⁵³ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ועד"ז בנוגע לקרי"ס, שהפך ים ליבשה קשור עם בנהר יעברו ברגל⁵⁵ לעתיד לבוא⁵⁴ — שאז יהי' שלימות הענין דלהעשירו, כיון שמילואו של עולם יהי' באופן דאלה תולדות (מלא) פרץ⁵⁵, באופן נעלה יותר מהענין דאלה תולדות (מלא) השמים והארץ בהבראם¹⁷. וכן תהי' לנו בקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו, כמ"ש (בהמשך לאלה תולדות פרץ) וישי הוליד את דוד⁵⁶, דוד מלכא משיחא [שקשור עם מוצאי שבת קודש, שאז היא סעודתא דדוד מלכא משיחא⁵⁷], יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות

בס"ד. מוצאי ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר, ה'תשל"ט

(הנחה בלתי מוגה)

כי תשא את ראש בני ישראל גו' ונתנו איש כופר נפשו גו' (ומפרש מה צריך ליתן) זה יתנו גו' מחצית השקל בשקל הקודש (ואח"כ מפרש כמה הוא שקל הקודש) עשרים גרה השקל (וחוזר וכופל שצריך ליתן) מחצית השקל תרומה לה'¹. וידועים דיוקי רבותינו נשיאינו בדרושים על הכתוב (שנאמרו בשבת פ' שקלים וגם בשבת פ' כי תשא), מהו דיוק הלשון כי תשא, הרי פשוטו של מקרא הוא שצריך למנות את בני, וא"כ, הול"ל לשון של מנין, ובפרט שלאח"ז נאמר לפקודיהם, על הפקודים, ומדוע נאמר כאן הלשון כי תשא². גם צריך להבין מ"ש ונתנו איש כופר נפשו, הרי קיום המצוה שבפרשה זו הי' בעת שהתחילו לאסוף נדבת המשכן, כולל גם הנדבה עבור האדנים שנעשו ממחצית השקל (כמובא בפרש"י³), החל ממחרת יוהכ"פ⁴, שאז אמר הקב"ה סלחתי כדברך⁵ (כפי שרצה משה רבינו), וכפירוש רש"י⁶ שנתרצה הקב"ה לישראל בשמחה ובלב שלם, וא"כ, מה הי' צורך אז בכופר נפשו. גם צריך להבין מה שהכתוב חוזר כמ"פ אודות ענין הנתינה, וגם מה שמתחיל זה יתנו, דלכאורה הול"ל (כמו בשאר ציוויים שבתורה) שהקב"ה צוה שכל העובר על הפקודים יתן כופר נפשו מחצית השקל, ללא הקדמת זה יתנו⁸. גם צריך להבין מ"ש מחצית השקל, לפני שמפרש כמה הוא השקל⁸, דלכאורה, ע"פ הסדר, צריך לומר תחילה ששקל הוא עשרים גרה, ואז שייך להוסיף ביאור ולומר שצריך ליתן מחצית השקל, או לומר עכ"פ שישנו שקל הקודש, וצריך ליתן מחצית השקל. ואילו כאן אומר תחילה זה יתנו מחצית השקל, ורק לאח"ז אומר בשקל הקודש, ורק לאח"ז מפרש עשרים גרה השקל. ובזה גופא דרוש ביאור, מדוע נאמר בכלל מחצית השקל, דלכאורה הול"ל שיתנו עשר גרה, ומהי ההדגשה דמחצית השקל. ובפרט

(50) ראה המשך תער"ב שם ע' א'קפ: "יש שאומר אחר אומרו עשרים גרה".
 (52) תשא ל, טז.
 (53) מיכה ז, טו.
 (54) ראה תו"א בשלח סב, א ואילך.
 (55) רות ד, יח.
 (56) שם, כב.
 (57) סידור האריז"ל במקומו.
 (51) ראה המשך תער"ב שם, ש"זה יתנו, שיתנו חלק הגלוי", "הוא המחצית השקל

(1) תשא ל, יב-יג.
 (2) ראה רד"ה כי תשא דש"פ תשא תרע"ה ובהערה 10 שם.
 (6) תשא לג, יא.
 (7) ראה גם המשך תער"ב שם. ובכ"מ.
 (8) ראה רד"ה זה יתנו דש"פ משפטים פ' רסג ואילך. ובכ"מ.
 (3) שם, טו.
 (4) ראה לקו"ש ח"ו ע' 153. וש"נ.

ע"פ הידוע שכל עניני קדושה צריכים להיות בשלימות ומן המוכרח והטוב והיפה⁹, ואילו כאן מתחיל שענין זה דורש שיתנו דוקא מחצית.

(ב) **וידוע** הביאור בזה, שאע"פ שכבר הי' הענין דסלחתי כדברך בלבב שלם, הרי אדרבה, לאחר שבנ"י כבר תיקנו עצמם, צ"ל אצלם הענין דתשא את ראש, שלאחרי שהראש הוא כבר במקומו ובשלימותו, צריך להגביהו למעלה יותר, ועד שעיי"ז נעשה כופר נפשו.

ויובן בהקדים הביאור בענין הראש כפי שצ"ל במקומו ובשלימותו¹⁰, ע"פ המבואר בדרושים¹¹ תורת הרב המגיד¹² בפירוש מארז"ל¹³ אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, דקאי על הכובד ראש דלמעלה, כמארז"ל¹⁴ שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי, והיינו, שצריך להתפלל על הכובד ראש דלמעלה, ועיי"ז נעשה גם ענין מצות התפלה כפשוטה, שענינה בקשת כל צרכיו מהקב"ה (כמ"ש הרמב"ם בהלכות תפלה בתחילתו), כי עיי"ז שנתמלא החסרון (שגורם הכובד ראש) דלמעלה, נתמלא בדרך ממילא כובד ראשו הוא, מה שחסר אצלו בעניניו, ועד שממלא את הכוונה של ירידת נשמתו למטה, שלא ירדה לתקן את עצמה, אלא לתקן את הגוף ונה"ב¹⁵, וגם זה (תיקון הגוף ונה"ב) אינו עדיין תכלית הכוונה, כי אם, לעשות לו ית' דירה בתחונים¹⁶, היינו, לתקן את כל העולם כולו.

(ג) **והענין** בזה, דהנה, אע"פ שבכריאת העולם נאמר¹⁷ אלה תולדות מלא, כיון שעולם על מילואו נברא¹⁸, הרי ידוע שכל ענין ההתהוות הוא לאחריו (וע"י) הצמצום, ורק מספירת המלכות (החל ממלכות דא"ס שלפני הצמצום, ואח"כ מספירת המלכות כפי שהיא לאחר הצמצום), שבכללות היא סוף הספירות, ושם הוא מיעוט האור¹⁹, ועד שמצד עצמה הנה סיהרא לית לה מגרמה כלום²⁰, ועד"ז ועאכו"כ כשנעשית ראש שממנה נתהווה סדר השתלשלות בריאת כל העולמות כו'. והנה, ע"י שאוא"ס

דהנה, מה שתובעים בפירוש מהאדם הרי זה רק לעבוד עבודתו בעשר כחות הגלויים של נה"א (אבל כפי שמלובשים בנה"ב), עשר גרה, שזהו רק מחצית השקל. אך עיי"ז ה"ה מגיע לשקל הקודש, שעשרים גרה יהי' השקל, שכולל הן עשר כחות הגלויים והן עשר כחות הנעלמים כו'⁴¹. וכיון שעשר הכחות נשתלשלו מהן⁴², מעשר הספירות, נכללים בעשרים גרה גם הע"ס כפי שעולים מלמטה למעלה, שעיי"ז נמשכים גם הע"ס מלמעלה למטה. והיינו לפי שבאתעדל"ת אתעדל"ע, ועד לאתעדל"ע שלמעלה מהאתעדל"ע ששם מגעת האתעדל"ת, שעז"נ קוב"ה שריא באתר שלים⁴³, והיינו, שנותנים לו ע"י שרש הנשמה גם מעצמות ומהות א"ס. וענין זה הוא באופן שגם הכחות הנעלמים ועד לעצם הנשמה וכן הע"ס שמלמעלה הם מחצית השקל, ע"ד שתי חצאי צורות, כידוע תורת הרב המגיד⁴⁴ ע"פ⁴⁵ עשה לך שתי חצורות, שהקב"ה וכנסת ישראל הם כשתי חצאי צורות כביכול, וכמארז"ל⁴⁶ בפירוש השם תמתי⁴⁷ שקורא הקב"ה לבנ"י, א"ת תמתי אלא תאומתי, לא אני גדול ממנה ולא היא גדולה ממני, ויתירה מזה, שאינם ב' דברים שלמים, אלא נקראים שתי חצאי צורות. וכמבואר בדרושים⁴⁸ שהענין דמחצית השקל הוא בדוגמת הכריתת ברית דמשה (שקשור עם ספר הברית שבפרשת שבוע זה⁴⁹), שהיא כמו כל כריתת ברית שלוקחים דבר שלם ובותרים אותו לשני חצאים ועוברים בין בתריו, להורות שהעוברים בין הכתרים הם באופן שכל אחד לבדו הוא חצי דבר, ושניהם יחד נעשים דבר השלם. ועד"ז גם בענין מחצית השקל, שכל א' מהעשר גרה (הן הכחות הגלויים והן הכחות הנעלמים עד לעצם הנשמה) הוא רק מחצית השקל, שני חצאי צורות, ומהם נעשה שקל הקודש.

(ו) **ועפ"ז** יש לבאר התחלת הכתוב זה יתנו, היינו, שלכל לראש מבאר הכתוב תכלית הכוונה במצוה זו — הענין ד"זה", שהוא הגילוי דזה א"לי ואנוהו (כמו בקרי"ס, שמרומז בהעובר על הפקודים, דעבר בימא, כנ"ל ס"ד). וכיון שהגילוי ד"זה" נפעל ע"י עבודתו, נחשב גם הוא לעבודה ונתינה שלו, זה יתנו. ולאח"ז ישנו גם הפירוש במ"ש

9 ראה רמב"ם סוף הל' איסורי מזבח. אה"ת שם.
10 ראה גם סה"מ פר"ת שם ע' רע"א: (15) תניא פל"ז (מח, ב).
11 ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז.
12 ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.
ובכ"מ.
13 בראשית ב, ד. וראה ב"ר פי"ב, ו.
שמו"ר פי"ל, ג.
14 ראה ב"ר פי"ד, ז. פי"ג, ג.
15 ראה גם המשך תער"ב שם.
16 זח"א רמ"ט, ב. ובכ"מ.

9 ראה רמב"ם סוף הל' איסורי מזבח.
10 ראה גם סה"מ פר"ת שם ע' רע"א:
11 ראה רמב"ם סוף הל' איסורי מזבח.
12 ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.
ובכ"מ.
13 בראשית ב, ד. וראה ב"ר פי"ב, ו.
שמו"ר פי"ל, ג.
14 ראה ב"ר פי"ד, ז. פי"ג, ג.
15 ראה גם המשך תער"ב שם.
16 זח"א רמ"ט, ב. ובכ"מ.

41 ראה ד"ה כי תשא וד"ה זה יתנו תרע"ה הנ"ל (המשך תער"ב שם ע' א"ק. ע' א"ר"ז).
42 ראה תניא רפ"ג.
43 ראה לקו"ת ש"ש כב, ב ואילך.
44 אור תורה סימן קלד. הובא באוה"ת שם ע' א'תתמח.
45 בהעלותך יו"ד, ב.
46 זח"ג רצו, א (באדרא זוטא). וראה שהש"ר ה, ב (ב).
47 שה"ש ה, ב.
48 אה"ת שם ס"ע א'תתמו ואילך.
49 משפטים כד, ה.

צמצם עצמו, נעשה כבר ענין של חסרון כביכול, שהרי ע"י הצמצום נחסר האור העליון, ונשאר רק אור הרשימו, ואח"כ נמשך כפי שהוא לאחרי הצמצום באופן של קו קצר כו', וכידוע בענין הקו, שלא מאיר עצם האור, כי אם הארה, ועד להארה דהארה, והארה דהארה, כמבואר בתניא²¹. ובדוגמת מארו"ל²² שעלה ברצונו לברוא את העולם במדת הדין, שזהו ענין של צמצום והגבלה, שזהו חסרון כביכול. וזהו ענין כובד ראש דלמעלה, וכנ"ל שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי, שכינה דייקא, שקאי על ספירת המלכות, וכמבואר בתניא²³ שנקראת שכינה ע"ש ששוכנת ומתלבשת בתחתונים, וכולל גם שממנה היא בריאת סדר ההשתלשלות, ע"י החסרון דמיעוט האור כו'.

ועל זה היא העבודה לעמוד להתפלל מתוך כובד ראש, על הכובד ראש דלמעלה — לעשות כל התלוי בו (כל מה שביכלתו לעשות בהיותו נשמה בגוף) למלא ולהשלים את החסרון שבספירת המלכות, ועד לאופן של שלימות, אתה מחוייב להעשירו²⁴, שע"י יתוסף גם בכל סדר ההשתלשלות, ועד גם בנוגע למילוי כל צרכיו, ובאופן של עשירות. והיינו, שע"י עבודת בני נפעלת שלימות בעולם, שגם כפי שנברא על מילואו, הרי זה באופן של נברא, שקשור עם ספירת המלכות שקשורה עם ענין של צמצום (שהוא גם במלכות שלפני הצמצום), ושם ממשיכים בני אור עצמי, וכמ"ש²⁵ הודו על ארץ ושמים וירם קרן לעמו, היינו, שכדי שיומשך בעולם (ארץ ושמים) לא רק הודו, זיו והארה כו', אלא שיהי' גם וירם קרן, שקרן פירושו עצם ועצמות הדבר¹⁹, הרי זה לעמו, היינו, ע"י פעולתם ועבודתם של בני בתורה ומצוותי, ובכללות ע"י ג' הקוין שעליהם העולם עומד ועליהם העולם קיים²⁶.

(ד) **ועפ"ז** יובן מ"ש כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו גו' כופר נפשו גו' זה יתנו וגו'. דהנה, ישנו שקל הקודש, שהו"ע קדש מלה בגרמ"י²⁷. אבל לאח"ז ישנו ענין הצמצום²⁸, שע"י נעשה חסרון כו', שזהו מ"ש לפקודיהם, מלשון (ונפקדת) כי יפקד מושבך²⁹. ולכן צ"ל

(21) ראה אגה"ק ס"כ (קלא, ב).	ואילך (ח"ב ע' תכ ואילך).
(22) ראה ב"ר פ"ב, טו. פסיקתא רבתי פ"מ, ב. פרש"י עה"פ בראשית א, א (ד"ה ברא אלקים).	(25) תהלים קמח, יג"ד.
(23) פמ"א (נו, ב).	(26) אבות פ"א מ"ב. מ"ח.
(24) ראה כתובות סו, ב. ספרי ופרש"י עה"פ ראה טו, ח. וראה המשך תער"ב פקניז	(27) זח"ג צד, ב.
	(28) ראה גם לקו"ת שה"ש יח, סע"ד.
	(29) שמואל"א כ, יח. וראה תורת חיים תשא שפכ, ג.

הענין דכופר נפשו, דקאי על עבודת בני, כיון שישראל הם נפש כל העולם כולו, שלא נברא אלא בשבילם, וכמרו"ל³⁰ כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם, כי בראשית, בשביל ישראל שנקראו ראשית ובשביל התורה שנקראת ראשית³¹, ועל ידם נשלם החסרון כו'³². ועז"נ זה יתנו כל העובר על הפקודים, ואיתא בירושלמי³³ כל דעבר בימא, דהיינו בקריעת ים סוף, שאז אמרו זה א"לי ואנוהו³⁴, לפי שהי' גילוי העצמות, ועד"ז הו"ע זה יתנו, שהוא גילוי העצמות. ועוד ענין בזה, דהנה, בקרי"ס הי' הענין דהפך ים (עלמא דאתכסיא) ליבשה (עלמא דאתגליא)³⁵, וכב' הדעות בזה, דעת הזהר"ם³⁶ ודעת האריז"ל³⁷, כמבואר בארוכה בהמשך והחרים³⁸, ובכללות הו"ע התאחדות עלמא דאתגליא עם עלמא דאתכסיא, עד שנעשים מציאות אחת. ועד"ז גם בנפש האדם ובעבודת האדם, שיש בו עלמא דאתגליא, שהו"ע הכחות הגלויים, הן הכחות דנה"ב והן הכחות דנה"א שמתלבשים בנה"ב [שזוהי תכלית ירידת הנשמה, שלא ירדה לתקן עצמה, אלא את נה"ב והגוף וחלקו בעולם וכל העולם כולו], ועלמא דאתכסיא, שהו"ע הכחות הנעלמים של נה"א עד לשרש הנשמה, שהם בהעלם. ועי"ז שישנו הענין דקרי"ס [שצריך להזכירו בכל יום, כדאיתא בתוספתא³⁹], נעשה הקישור וההתאחדות ביניהם, שזהו"ע דכי תשא את ראש בני, העלאת הראש, דראש קאי על הכחות הנעלים שבו, אבל הם עדיין כחות הגלויים, ובהם פועלים הענין דכי תשא, להעלותם ולקשרם עם הכחות הנעלמים ועד לשורש הנשמה, שע"ז מתעלה הראש בעילוי שלא בערך⁴⁰. והיינו, שהענין דכי תשא את ראש בני הוא בדוגמת הענין דכל העובר על הפקודים, כל דעבר בימא בקרי"ס, שאז היתה ההתאחדות דים ויבשה, אתכסיא ואתגליא, החל מהאתעדל"ת שע"י עבודת האדם.

(ה) **וממשיך** בכתוב פרטי הענינים, (שצריך ליתן) מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה השקל וגו'. והענין בזה,

(30) סנהדרין לו, סע"א (במשנה).	(36) ראה זח"ב מח, ב.
(31) פרש"י ורמב"ן ר"פ בראשית.	(37) ראה פרי עץ חיים שער חג המצות פ"ח.
(32) ראה גם ד"ה כי תשא תשכ"ט (סה"מ תשכ"ט ע' קלב).	(38) תרל"א בתחילתו (סה"מ תרל"א ח"א ע' רס).
(33) שקלים פ"א ה"ג. וראה אוה"ת שם ע' א'תלא. ד"ה זה יתנו שבהערה 8 (המשך תער"ב שם ע' א'קפ).	(39) רפ"ב דברכות. שו"ע אדה"ז או"ח סס"ו סי"ב. וראה תו"א בשלח סב, ב.
(34) בשלח טו, ב.	(40) ראה גם סד"ה זה יתנו שבהערה 8 (המשך תער"ב שם ע' א'קפ).
(35) תהלים סו, ו.	